

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. An facerent quod non liceret?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

VERSUS 2.

Pharisæi autem videntes, dixerunt ei: ecce discipuli tui faciunt, quod non licet facere Sabbatis.

QVÆSTIO I.

An facerent quod non liceret?

Lectio di-
uersa.

Spicas li-
cuis velle-
re.

Simulant
zelum.

Christo
culpam
discipulorum
imputant.

§. 1. Quidam exemplaria habent *id est videntes*, vidētes ipsos & *omnes* autē non licet ipsis. Sed in Græco non est *omnes*, ipsis, nec in Syro, licet hic habeat: videntes ipsos.

Non accusant eos furti, quia ex lege ista licebat accipere; noluit enim Deus vel possessores esse tam auaros, vel iter facientes tam anxie constructos, ut velere spicas non possent. Nam Deu. 23. 25. lex erat: Si intraueris in segetem amici tui, franges spicas, & manu conteres; falce autem non metes.

Alii existimant spicas derelictas conficuisse; de quibus Leu. 19. 9. & 23. 22. Postquam autem messueritis segetem terræ vestræ, non secabitis eam usque ad solum: nec remanentes spicas colligētis, sed pauperibus & peregrinis dimittetis eas. Atque ita maior eorum paupertas ostenditur, & minor querelarum occasio maleuolis suppeditatur. de hac paupertate vide Iren. l. 4. c. 20. Chrysost. hom. 20. de allegoria, vide August. l. 1. quæst. Euangel. q. 2.

§. 2. Alterum igitur exaggerant, quod id Sabbato fecerant; magno zelo incumbentes rigidi censorum, publico scandalo se opponere simulant. In aliorum actis censendis iniquissimi, duri, suorum scelerum ignari; mera enim malitia, ex cæcati comitabantur, labore insidioso, ut occasionem carpendi acciperent fæda omnino *ἡνικαυτοῦ*, gaudium super malo. Lex Exod. 35. 3. erat, non accendetur igne in cunctis habitaculis vestris, per diem Sabbati: quo cibi apparatus vetabatur: aliis festis ea permittebatur, ut supra dixi, Exod. 12. 16. Nihil operis facietis in eis, exceptis his quæ ad descendendum pertinent.

§. 3. Cum ergo nec alienum rapuerint, nec Sabbatum violarint discipuli, consequitur non egisse eos, quod non licet. Mitius tamen agunt, ut notat Chrysost. Nam cum solo verbo sanitatem conferebat, facti sublimitate iocundati, inuidia vehementiore agebantur in præceptis.

§. 4. Alia etiam ex causa iniuriam faciunt; Non enim ideo Christi doctrina culpanda est, si discipuli male agunt, ex suis eius sæpe affectibus non ad normam magistri semper operantur.

Obiicere tamen hic nobis hæretici solent: nec mirum; fecerunt olim gentiles. S. Chrysostomus id questus est olim. *ὅτι ἰδοὺ τοὺς λεγούµενους τοὺς ἐμὲς περὶ τῆς ἐκείνης ἡμέρας, ἀλλὰ ἀνοµοῦντοὺς πρὸς ὁµοίαν*: Non enim ad ea quæ dico ego, sed ad ea, quæ agitis vos, Græci attendunt. Ita nunc quoque cum ab aliquo Catholico præsertim sacerdote, aut religioso delinquitur, non minus apud sectarios gaudii, & infectionis quam apud ipsos inferos nascitur. Nec mirum eos de nostrorum lapsibus exultare, cum eos quotidie mendacissime confingant, ut ante aliquot annos de Illustissimo Bellarmino fecerunt, qui fictitio suo funeri superstes, multis interea rebus sapientissime integerrimeque gestis, & libris conscriptis, hoc anno 1621. die Septembris in Domino sanctissime ac placidissime obdormiuit.

§. 5. Wolffg. Musculus. [Taxandi sunt, inquit, etiam hoc loco delicatuli Ecclesiæ ministri, qui curandi ventris gratia prædicationem Euangelii deferunt. Christus seque suosque ita instituit, ut propter assidui-

tatem promouendi Euangelii, quæ curatione corporis concernebant, omiserit, vel certe inferiore loco habuerit. Vicissim vero Romanus Pontifex suos ita instituit, ut propter ventris prouisionem accurate seruandam, doctrinam Euangelii negligant. Discipuli, Apostoli, Pontificum, Cardinalium & Episcoporum prædecessores, esurientes spicas vellunt, & corporum necessitati consulunt, bene contenti. Et Lucæ 22. rogati à Christo, num aliquid defuisset: responderunt, Nihil. Quid qui se iactant Apostolorum successores, responderent hodie?

Haud sane difficulter responderent. Nusquam sic à Pontifice se institui, & animarum saluti corporis curam antepontant, calumniam esse hæretici. Deinde multos esse, qui hoc faciant: delicatulos sacerdotes, ut ad inst. ministrorum. Denique multa esse millia, qui non modo corporis curam animarum procurant non antepontant. Sed insuper animam suam ponant in manu sua, atque ita per famem, sitim, labores, carceres, ferum enndō & ignes, Euangelium propagant.

Interim hic notabis hypocritarum ingenium; in rebus minimis trepidant, magna peccata libere peragunt. Tam peruersi religiosi, quam libenter profani. Alii ne scelerati videantur, in rebus paruis certimoniosos, & scrupulosos se fingunt.

VERSUS 3. & 4.

At ille dixit eis, Non legistis quid fecerit David quando esuriit, & qui cum eo erant? Quomodo intravit in domum Dei, & panes propositionis comedit, quos non licebat ei edere, neque his qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus?

QVÆSTIO I.

Rectene David egerit?

§. 1. Historia 1. Reg. 21. 3. recitatur in hæc verba: *Nunc ergo si quid habes ad manum, vel da mihi, aut quicquid inueneris. Et respondens sacerdos ad David, ait illi, non habeo laicos panes ad manum, sed tantum panem sanctum: si mundi sunt pueri, maxime à mulieribus? Et respondit David sacerdos, & dixit ei. Et quidem si de mulieribus agitur, continuimus nos ab heri & nudiustertius, quando egrediebamur, & fuerunt vasa puerorum sancta. Porro via hæc polluta est, sed & ipsa hodie sanctificabitur in vasis. Dedit ergo ei sacerdos sanctificatum panem. neque enim erat ibi panis, nisi tantum panes propositionis, qui sublatis fuerant à facie Domini, ut ponerentur panes calidi.*

Christus de consensu Iudeorum, & ipsa veritate statuit; Davidem non peccasse. Sed quamuis lex illa à Deo statuta fuerit, necessitate tamen fuisse excusatum, ex quo colligimus leges ceremoniales non semper, & omni casu obligare, etiam à Deo latas.

Sacri panes erant vel libamentorum, vel panes propositionis; Solis eos edere sacerdotibus licebat. imo non nisi sanctificatis. Leuit. 21. 7. *Scortum, & vile prostibulum non ducet uxorem, nec eam quæ repudiata est à marito: quia consecratus est Deus suus, & panes propositionis offert.* & Leuit. 8. 31. *Cumque sanctificasset eos in vestitu suo, præcepit eis, di-*